

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Program za
cjeloživotno
učenje

Priručnik za Partnerstva

u okviru potprograma
Comenius/Leonardo da Vinci/Grundtvig
Programa za cjeloživotno učenje

Natječaj za 2013. godinu

OBJAVA I NADOPUNE PRIRUČNIKA ZA PARTNERSTVA

Verzija	Datum zadnjeg unosa	Napomena
1.0	23. studenoga 2012.	Službena objava Priručnika za Partnerstva
2.0	3. prosinca 2012.	str. 27 i 28 Rokovi i postupak str. 33 Pravila isplaćivanja str. 36 i 37 Završetak projekta
3.0.	26. srpnja 2013.	str. 28 Podnošenje završnog izvješća

Sadržaj

SADRŽAJ	3
PREDGOVOR	4
1 UVOD	5
1.1. OSNOVNE ZNAČAJKE PROGRAMA ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE	5
1.1.1. <i>Potprogram Comenius – osnovne značajke</i>	6
1.1.2. <i>Potprogram Leonardo da Vinci - osnovne značajke</i>	7
1.1.3. <i>Potprogram Grundtvig - osnovne značajke</i>	7
1.2. ŠTO SU PROJEKTI PARTNERSTVA?	9
1.3. PROJEKT, AKTIVNOSTI, CILJEVI, TEME I REZULTATI PARTNERSTVA	10
1.3.1. <i>Ciljevi, teme i aktivnosti Comenius partnerstava</i>	11
1.3.2. <i>Ciljevi, teme i aktivnosti Leonardo da Vinci partnerstava</i>	14
1.3.3. <i>Ciljevi, teme i aktivnosti Grundtvig partnerstava</i>	15
1.4. PRONALAZENJE PARTNERA.....	17
1.5. TKO SE MOŽE PRIJAVITI ZA PROJEKTE PARTNERSTVA?	18
1.6. TKO MOŽE SUDJELOVATI?	22
1.6.1. ... u Comenius partnerstvima	22
1.6.2. ... u Leonardo da Vinci partnerstvima	22
1.6.3. ... u Grundtvig partnerstvima.....	22
1.7. ŠTO JE MOBILNOST I KOJA SU FINACIJSKA PRAVILA ZA FINANCIRANJE PARTNERSTAVA?	23
1.7.1. <i>Smanjenje najmanjeg broja mobilnosti</i>	25
1.7.2. <i>Oslobođenje od poreza na dodanu vrijednost (PDV)</i>	26
1.8. GDJE JE MOGUĆE REALIZIRATI MOBILNOST U OKVIRU PARTNERSTVA?	26
1.9. TRAJANJE PARTNERSTVA.....	27
1.10. REZULTAT PROJEKTA PARTNERSTVA.....	27
1.11. ROKOVI I POSTUPAK.....	27
1.12. ŠTO AGENCIJA MOŽE UČINITI ZA VAS?	28
2 NAČIN PRIJAVE, ODABIR I UGOVARANJE	29
2.1. KAKO SE PRIJAVITI?	29
2.2. PROCJENA I ODABIR	30
2.2.1. <i>Procjena formalne prihvatljivosti</i>	30
2.2.2. <i>Postupak odabira</i>	31
2.3. UGOVARANJE	32
2.3.1. <i>Ugovor između Agencije i korisnika</i>	32
3 PROVEDBA PROJEKTA	33
3.1. PRAVILA ISPLAĆIVANJA.....	33
3.2. PRAĆENJE PROJEKATA (MONITORING) I NADZOR	33
3.2.1. <i>Praćenje projekata (monitoring)</i>	33
3.2.2. <i>Nadzor nad projektima</i>	34
3.3. IZMJENE PROJEKTA	35
4 ZAVRŠETAK PROJEKTA	36
4.1. IZVJEŠČIVANJE I DOKAZI	36
4.2. KONAČNA ISPLATA OD STRANE AGENCIJE	37
4.3. POVRAT SREDSTAVA AGENCIJI	37
5 DISEMINACIJA	38
5.1. <i>Baza podataka EST – European Shared Treasure</i>	38
6 SAVJETI ZA PISANJE PRIJAVE I PROVOĐENJE AKTIVNOSTI	39
PRIVITAK I	40
PRIVITAK II	41
PRIVITAK III	41

Predgovor

Sa zadovoljstvom Vam predstavljamo Program za cjeloživotno učenje - Lifelong Learning Programme (LLP) u Republici Hrvatskoj. Program za cjeloživotno učenje je najveći program Europske zajednice u području obrazovanja, koji potiče suradnju obrazovnih ustanova širom Europe, mobilnost sudionika obrazovnog procesa, razvijanja tolerancije i multikulturalnosti, a istovremeno i priprema sudionike za uspješno sudjelovanje na europskom tržištu rada.

Ustanove Republike Hrvatske već petu godinu imaju mogućnost prijaviti projekte kojima će povećati suradnju i razmjenu s ustanovama iz Europe.

Ovaj priručnik namijenjen je ustanovama koje se žele prijaviti za financijsku potporu za aktivnost **Partnerstva**, a njegov cilj jest olakšati postupak prijave za financijsku potporu te provedbu same aktivnosti.

Podaci u ovom priručniku predstavljaju sažetak i nadopunu dokumenata Poziv na natječaj za Program za cjeloživotno učenje 2013. i Vodič kroz Program za cjeloživotno učenje¹ za 2013. godinu. U slučaju postojanja razlika, prednost imaju podaci koji su navedeni u dokumentima *Poziv na natječaj 2013.* i *Vodič kroz Program za cjeloživotno učenje 2013.*

Priručnik sadrži tri glavna dijela:

1. Poglavlje: predstavljeni su potprogrami Comenius, Leonardo da Vinci i Grundtvig te su navedene opće informacije o projektima partnerstva.
2. Poglavlje: pojašnjeno je kako se prijaviti, kako izgleda postupak odabira i ugovaranja.
3. Poglavlje: pojašnjene su Vaše obaveze kod izvješćivanja te kako izgledaju nadzor i stručna podrška Agencije.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije (nadalje Agencija)² nacionalna je agencija zadužena za provedbu Programa za cjeloživotno učenje u Republici Hrvatskoj. Naša zadaća je odabir projekata koji zadovoljavaju preduvjete za financiranje, isplata financijske potpore te nadzor nad njihovom provedbom. Nadalje, uz sve navedeno, naša zadaća je i promocija Programa u Republici Hrvatskoj te pružanje stručne podrške korisnicima. Molimo Vas da nas kontaktirate ako imate bilo kakvih pitanja vezano uz Vašu prijavu za projekt.

Želimo Vam puno uspjeha u sudjelovanju!

Agencija za mobilnost i programe EU

---

¹ Dokumenti su dostupni na www.mobilnost.hr kao i na stranici Europske komisije http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm

² Nacionalna agencija je tijelo ovlašteno od strane Europske komisije za provođenje Programa za cjeloživotno učenje. Svaka zemlja članica Programa ima svoju nacionalnu agenciju, neke imaju i više od jednog tijela. U Hrvatskoj to je Agencija za mobilnost i programe EU. Više informacija o ostalim nacionalnim agencijama možete pronaći na mrežnoj stranici Europske komisije http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc1208_en.htm

1 Uvod

1.1. Osnovne značajke Programa za cjeloživotno učenje

Program za cjeloživotno učenje doprinosi razvitku Europe kao društvu znanja održivog ekonomskog razvoja, bolje društvene kohezije te većim brojem i kvalitetnijim poslovima za svoje građane. U svrhu postizanja tih ciljeva, Program potiče suradnju između obrazovnih ustanova kao i pojedinačnu mobilnost učenika, studenata te obrazovnih stručnjaka. Program će se provoditi 7 godina (2007.-2013.), a ukupan proračun Europske unije za njegovo financiranje iznosi 6,9 milijardi eura.

Program se sastoji od 4 potprograma od kojih se svaki odnosi na određenu razinu obrazovanja i osposobljavanja:

- Comenius za predškolski odgoj, osnovno i srednje opće obrazovanje,
- Leonardo da Vinci za strukovno obrazovanje i osposobljavanje,
- Erasmus za visoko obrazovanje,
- Grundtvig za opće obrazovanje odraslih.

U okviru Programa za cjeloživotno učenje postoje i Transverzalni program, koji podržava aktivnosti koje uključuju suradnju između različitih razina obrazovanja kao što su suradnja i inovacija u cjeloživotnom učenju, učenje jezika, usavršavanje iz područja informacijsko – komunikacijskih tehnologija, širenje rezultata programa te Jean Monnet program koji je podrška institucijama i aktivnostima u području europskih integracija.

PROGRAM ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE

COMENIUS

Predškolski odgoj i
opće školsko
obrazovanje

LEONARDO DA VINCI

Strukovno
obrazovanje i
osposobljavanje

ERASMUS

Visoko
obrazovanje

GRUNDTVIG

Opće obrazovanje
odraslih

Transverzalni program

Suradnja i inovacija u cjeloživotnom učenju, učenje jezika, razvoj IKT, širenje rezultata LLP-a

Jean Monnet Program

Potpora institucijama i aktivnostima u području europskih integracija

1.1.1. Potprogram Comenius – osnovne značajke

Comenius je potprogram Programa za cjeloživotno učenje koji je namijenjen svima koji su uključeni u predškolski odgoj, osnovno i srednje opće obrazovanje kao i ustanovama koje ih provode – učenicima, odgajateljima, nastavnicima, profesorima, upraviteljima ustanova, institutima koji se bave općim obrazovanjem itd.

Opći cilj Comeniusa jest proširiti znanje i razumijevanje mladih te nastavnog i nenastavnog osoblja o raznolikostima europskih kultura, obrazovnih sustava i jezika.

Specifični ciljevi potprograma Comenius su povećanje partnerstava između europskih škola, poticanje na učenje modernih jezika i razvoja obrazovnih sadržaja koji se temelji na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, poboljšanje kvalitete i uvođenje europske dimenzije kod usavršavanja nastavnika, korištenje novih pedagoških metoda te poboljšanje u načinima upravljanja školama. To se postiže potičući učenike, nastavnike i nenastavno osoblje na mobilnost. Pojam mobilnost se odnosi na određeno vremensko razdoblje provedeno u inozemstvu s ciljem stručnog usavršavanja, usavršavanja pedagoških znanja³ i ostvarivanjem kontakata s potencijalnim ustanovama partnerima. Mobilnost omogućava razmjenu iskustava i znanja vezano za obrazovne politike i postojeću praksu diljem Europe. Sudionici imaju mogućnost upoznati se s raznim nacionalnim obrazovnim sustavima, posjetiti ustanove uključene u obrazovanje, razmijeniti iskustva i ideje, te raspravljati o tematici obrazovanja s lokalnim stručnjacima.

Aktivnosti u sklopu potprograma Comenius koje provodi Nacionalna agencija i u kojima ustanove iz Republike Hrvatske mogu sudjelovati u 2013. godini su :

- Stručno usavršavanje za nastavno i nenastavno osoblje iz područja predškolskog odgoja, osnovnog i srednjeg općeg obrazovanja, (više u *Priručniku za Comenius Stručna usavršavanja*)
- Comenius asistenti (više u *Priručniku za Comenius asistente*)
- Ugošćivanje Comenius asistenata
- Pripremni posjeti i kontakt seminari (više u *Priručniku za pripremne posjete*)
- Individualna mobilnost učenika (više u *Vodiču za Individualnu mobilnost učenika*)
- Bilateralna i multilateralna školska partnerstva
- Regio partnerstva (više u *Vodiču za Regio partnerstva*)
- web portal etwinning (www.etwinning.net)

Detaljan pregled svih ostalih aktivnosti u sklopu potprograma Comenius može se pronaći na mrežnoj stranici Europske komisije:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc84_en.htm i na mrežnoj stranici Agencije za mobilnost i programe EU: www.mobilnost.hr

---

³ Vidi dokument Vodič kroz Program za cjeloživotno učenje 2013. prvi dio, Poglavlje 1.B 'Kojim se kategorijama unutar aktivnosti dodjeljuju potpore?'

1.1.2. Potprogram Leonardo da Vinci - osnovne značajke

Leonardo da Vinci potprogram obuhvaća strukovno obrazovanje i osposobljavanje - *vocational education and training* (VET), koji kroz individualnu mobilnost i obrazovne projekte nastoji poboljšati stručna znanja i vještine pojedinaca, te suradnju ustanova uključenih u strukovno obrazovanje na europskoj razini.

Leonardo da Vinci namijenjen je svim osobama uključenim u strukovno obrazovanje i osposobljavanje: učenicima/naučnicima u obrazovnim strukovnim ustanovama, stručnjacima u strukovnom obrazovanju - (ne)nastavno osoblje, te osobama na tržištu rada (zaposlene i nezaposlene osobe).

Cilj Leonardo da Vinci potprograma je omogućiti suradnju europskih **ustanova uključenih u strukovno obrazovanje i gospodarskog sektora** kako bi se usavršile stručne vještine i sposobnosti pojedinaca, a samim time povećala i konkurentnost na tržištu rada.

Aktivnosti Leonardo da Vinci potprograma koje provodi Nacionalna agencija i koje su dostupne u 2013. godini su:

- Pripremni posjeti (više u *Priručniku za pripremne posjete*),
- Projekti mobilnosti (više u *Priručniku za Leonardo da Vinci projekte mobilnosti*)
- Projekti partnerstva
- Prijenos inovacija (više u *Priručniku za Prijenos inovacija*)
- Potvrda za mobilnost

1.1.3. Potprogram Grundtvig - osnovne značajke

Grundtvig je potprogram Programa za cjeloživotno učenje, namijenjen svima koji su uključeni u opće obrazovanje odraslih kao i ustanovama koje ga provode.

Grundtvig doprinosi jačanju europske dimenzije u području obrazovanja odraslih diljem Europe. Poseban naglasak stavlja se na rješavanju izazova u području obrazovanja starije populacije, sa ciljem pružanja alternativnih načina usavršavanja u znanjima i vještinama odraslih osoba. Grundtvig obuhvaća sve oblike obrazovanja bez obzira radi li se o tzv. „formalnom“, „neformalnom“ ili „informalnom“ obliku učenja.

Formalno obrazovanje odnosi se na strukturirani i organizirani oblik učenja čijim završetkom osoba u većini slučajeva stječe određenu kvalifikaciju navedenu u diplomi ili svjedodžbi. Formalno učenje u sebi sadrži određenu namjeru iz perspektive osobe koja ga je započela.

Neformalno je obrazovanje/učenje ono koje se odvija neovisno od službenog obrazovnog sustava i obično ne vodi stjecanju službenih potvrda. Ono može biti organizirano na radnom mjestu i kroz aktivnost različitih društava ili udruženja, kao što su organizacije mladih, sindikati ili političke stranke ili putem organizacija i usluga koje služe kao nadopuna formalnom sustavu obrazovanja, kao što su muzičke škole, sportski klubovi ili privatne poduke kao priprema za polaganje ispita.

Informalno učenje odnosi se na učenje u sklopu obavljanja svakodnevnih aktivnosti na poslu, kod kuće te u slobodno vrijeme. Informalno učenje može se sagledati kao „slučajno“ učenje s obzirom na činjenicu da kod njega ne postoje jasno definirani ishodi učenja, potrebno vrijeme za usvajanje znanja kao niti stručna podrška. Informalno učenje ne mora se odvijati svjesno, zbog čega ga ni pojedinci sami nužno ne prepoznaju kao čimbenik koji doprinosi njihovom znanju i vještinama. Za takav oblik obrazovanja u načelu se ne dobiva diploma niti svjedodžba. Informalno učenje može u sebi sadržavati namjeru iako je u većini slučajeva bez određene namjere.

U okviru Programa za cjeloživotno učenje potrebno je razlikovati obrazovanje odraslih u strukovnim vještinama te u općim vještinama. Ukoliko je aktivnost usmjerena na obrazovanje odraslih te uključuje npr.: informacijsko komunikacijske tehnologije, multikulturalnost, učenje jezika, inovacije u nastavi, internacionalizaciju, razvijanje tolerancije, učenje u trećoj životnoj dobi, programe kulture i slično - potencijalni korisnici mogu se prijaviti za aktivnosti Grundtvig potprograma.

Ukoliko je aktivnost usmjerena prvenstveno na strukovno obrazovanje (dakle i strukovno obrazovanje odraslih), potencijalni korisnici mogu se prijaviti za aktivnosti potprograma Leonardo da Vinci.

Cilj potprograma Grundtvig jest proširiti znanje i razumijevanje osoba uključenih u obrazovanje odraslih o različitostima europskih kultura i jezika. Nadalje, jedan od ciljeva jest obučiti pojedince iz sustava obrazovanja odraslih osnovnim vještinama i kompetencijama koje su potrebne za njihov osobni razvoj, buduće zaposlenje te za pripadnost aktivnom europskom građanstvu.

Specifični ciljevi potprograma Grundtvig su povećanje mobilnosti⁴ odraslih učenika i nastavnog osoblja iz područja obrazovanja odraslih, povećanje partnerstava između europskih ustanova za obrazovanje odraslih, poticanje učenja modernih jezika i razvoja obrazovnih sadržaja koji se temelje na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, poboljšanje kvalitete i europske dimenzije kod usavršavanja nastavnog i nenastavnog područja obrazovanja odraslih, korištenje novih pedagoških metoda i pristupa obrazovanju odraslih te poboljšanja u načinima upravljanja ustanovama za obrazovanje odraslih. Mobilnost omogućava razmjenu iskustava i znanja vezano za politiku obrazovanja odraslih i postojeću praksu diljem Europe. Sudionici imaju mogućnost upoznati se s nacionalnim obrazovnim sustavima, posjetiti ustanove uključene u obrazovanje odraslih te raspravljati o tematici obrazovanja odraslih s lokalnim stručnjacima.

Tijekom 2013. godine ustanove se mogu prijaviti za sljedeće aktivnosti koje provodi Nacionalna agencija u okviru potprograma Grundtvig:

- *Stručno usavršavanje* za nastavno i ostalo osoblje iz područja obrazovanja odraslih (više u *Priručniku za Grundtvig Stručna usavršavanja i Posjete i razmjene*)
- *Posjeti i razmjene* osoblja iz područja obrazovanja odraslih (više u *Priručniku za Grundtvig Stručna usavršavanja i Posjete i razmjene*)

---

⁴ Mobilnost se odnosi na određeno vremensko razdoblje provedeno u inozemstvu s ciljem stručnog usavršavanja, posjeta ili razmjena.

- Grundtvig asistenti (više u *Priručniku za Grundtvig asistente*)
- Pripremni posjeti i kontakt seminari (više u *Priručniku za pripremne posjete*)
- Grundtvig radionice (više u *Vodiču za aktivnost Grundtvig radionice*)
- Grundtvig volonterski projekti za starije (više u *Vodiču za aktivnost Grundtvig volonterski projekti za starije*)
- Partnerstva

Za detaljan pregled svih aktivnosti u sklopu potprograma Grundtvig molimo posjetite mrežnu stranicu Europske komisije na: <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc86en.htm> i Agencije za mobilnost i programe EU: www.mobilnost.hr

1.2. Što su projekti partnerstva?

Projekti partnerstva obuhvaćaju suradnju između ustanova diljem Europe na temu od zajedničkog interesa. Aktivnosti unutar projekta mogu uključivati sudjelovanje učenika/polaznika/zaposlenika ili se više usmjeriti samo na suradnju nastavnog i nenastavnog te ostalog osoblja uključenog u obrazovanje.

Također aktivnosti koje se provode unutar projekta dijele se na **lokalne i inozemne**. Lokalne aktivnosti održavaju se u Hrvatskoj te podrazumijevaju organizaciju i provedbu aktivnosti koje su važne za realizaciju suradnje s partnerskom ustanovom (seminari, radionice, istraživanje, itd.), a inozemne aktivnosti u inozemstvu te uključuju posjet ustanovi partneru u inozemstvu (projektni sastanci, radionice, studijski posjeti). U projektu partnerstva možete razmijeniti iskustva s Vašim kolegama iz Europe, raspravljati o zajedničkim problemima, pronaći zajednička ili usporediti postojeća rješenja za slične probleme.

Vrste projekata partnerstva unutar Programa za cjeloživotno učenje dostupnih u natječaju 2013. godine su:

Comenius školska partnerstva: bilateralna i multilateralna partnerstva

- **Bilateralna partnerstva** uključuju suradnju dviju škola iz dvije različite države koje sudjeluju u Programu, od kojih jedna mora biti država članica Europske unije i usmjerena su na učenje stranih jezika. U mobilnosti obavezno sudjeluju učenici te (ne)nastavno osoblje.
- **Multilateralna partnerstva** uključuju suradnju najmanje tri škole iz najmanje tri različite države koje sudjeluju u Programu, od kojih je najmanje 1 država članica Europske unije. U mobilnosti mogu sudjelovati učenici i/ili (ne)nastavno osoblje.

Leonardo da Vinci partnerstva

U projektima Leonardo da Vinci partnerstva sudjeluju sve ustanove uključene u strukovno obrazovanje i osposobljavanje, ali i razni socijalni partneri (komore, trgovačke organizacije,

poduzeća, itd.) koje rade na zajedničkoj temi te koriste financijsku potporu za odlazak u države partnere na sastanke, radionice, konferencije.

Sadržaji aktivnosti trebaju biti jasno povezani sa strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem kao i s „poslovnim svijetom“. U Leonardo da Vinci partnerstvu trebaju sudjelovati ustanove koje se bave strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem, a najmanje jedan partner **mora biti iz „poslovnog svijeta“** (vidi 1.5. Tko može sudjelovati?) obzirom da je cilj aktivnosti usklađivanje potreba na tržištu rada s obrazovnim sustavom.

Iz LdV partnerstva proizlazi ishod ili rezultat koji će omogućiti kasniju diseminaciju te daljnju primjenu rezultata suradnje. Rezultat može biti opisan ili opipljiv, u obliku zajedničkog izvješća, konferencije, CD/DVD-a, opipljiv proizvod nastao za/u ime/suradnjom predavača, koncept za određeno područje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, itd. U mobilnosti mogu sudjelovati učenici/sudionici, (ne)nastavno osoblje, zaposleno i volontersko osoblje, članovi (npr. udruga, komora, itd.). Partnerstva također uključuju suradnju najmanje tri ustanove iz najmanje tri različite države koje sudjeluju u Programu, od kojih je najmanje jedna država članica Europske unije.

Grundtvig obrazovna partnerstva

U projektima partnerstva sudjeluju sve ustanove uključene u obrazovanje odraslih u formalnom, neformalnom i informalnom smislu koje rade na zajedničkoj temi te koriste financijsku potporu za odlazak u države partnere na sastanke, radionice, konferencije. U Grundtvig obrazovnim partnerstvima obučavatelji i odrasli polaznici iz najmanje tri države koje sudjeluju u Programu za cjeloživotno učenje rade zajedno na projektu sa temom/temama zajedničkim svim organizacijama koje sudjeluju u partnerstvu. Takva razmjena iskustava, praksi i metoda doprinosi podizanju svijesti o europskim kulturalnim, socijalnim i ekonomskim različitostima kao i boljem razumijevanju područja od zajedničkog interesa u obrazovanju odraslih.

1.3 Projekt, aktivnosti, ciljevi, teme i rezultati partnerstva

Projekt partnerstva označava suradnju više ustanova i osoba na temi od zajedničkog interesa, kako bi se zajedničkim radom došlo do zadanog cilja. Projekt podrazumijeva skup aktivnosti koje su usmjerene prema istom cilju. Skup tih aktivnosti uključuje razmjenu učenika i nastavnika, zaposlenika, članova udruženja, i sl. (ovisno o potprogramu), sastanke partnera na kojima se razrađuju ciljevi projekta, metode rada na projektu, razmjene nastavnih metoda itd. U projektne aktivnosti također ubrajamo istraživanja, izradu studija, ankete, širenje rezultata projekta. Cjelokupnost tih aktivnosti, od njihovog početka tj. ugovaranja s Agencijom, do njihova završetka tj. podnošenja završnog izvješća, čini projekt.

Svaki projekt treba sadržavati ciljeve - što se želi postići projektom (npr. motivirati učenike za aktivno sudjelovanje u nastavi; povećati stručne vještine učenika; razviti svijest o pripadnosti zajedničkom kulturnom prostoru; jačati europsku dimenziju učenja; učenje jezika, itd.) Ciljevi projekta podrazumijevaju da su sve projektne aktivnosti usmjerene na njegovu realizaciju.

Projekt također treba imati temu tj. glavno područje koje projekt obuhvaća, npr. očuvanje okoliša, učenje stranog jezika u struci, kulturna baština, načini motiviranja za nastavak učenja, netradicionalne metode učenja, itd.

Projekt partnerstva također mora imati i određene rezultate, npr. izrada mrežne stranice ili organizacija seminara, povećane jezične vještine ili sposobnost korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Primjerice ukoliko želite zajedno sa svojim učenicima i partnerima osvijestiti lokalno i međunarodno okruženje o važnosti tradicionalnih načina gradnje npr. brodova, možete na sljedeći način definirati projekt:

- cilj projekta može biti povećati svijest učenika o važnosti kulturne baštine i ekološkim načinima gradnje;
- tema projekta može biti definirana kao kulturna baština i ekologija;
- aktivnosti projekta uključit će sastanak partnera, radionicu o tradicionalnim načinima gradnje, susret s lokalnim stanovništvom s iskustvom u izgradnji brodova, te izrada maketa tradicionalnih brodova
- rezultat projekta bit će izgrađene makete hrvatskih tradicionalnih brodova te makete drugih tradicionalnih oblika brodova iz država partnera, izložba maketa i predavanje o različitim načinima izrade tradicionalnih brodova u Hrvatskoj i inozemstvu.

U ovom priručniku navodimo samo neke od primjera tema za Vaš projekt partnerstva. Teme su neiscrpne te ovise o vašim interesima, potrebama i uvjetima aktivnosti partnerstva.

1.3.1. Ciljevi, teme i aktivnosti Comenius partnerstava

Comenius partnerstva promiču suradnju učenika, nastavnog i nenastavnog osoblja iz različitih europskih država. Podrobnije informacije o ciljevima, temama i aktivnostima Comenius partnerstva možete naći u Vodiču za Program za cjeloživotno učenje (LLP Guide 2013 Part I).

Ciljevi Comenius bilateralnih partnerstava

Bilateralna školska partnerstva jezično su usmjerena te uključuju dvije škole iz različitih država koje sudjeluju u Programu za cjeloživotno učenje, od kojih barem jedna mora biti iz EU. U okviru bilateralnih partnerstava obavezna je razmjena učenika. Bilateralna partnerstva potiču upotrebu europskih jezika pružajući mogućnost učenicima za vježbanje svojih vještina u području stranog jezika i upoznavanje s jezikom države partnera. Partneri moraju organizirati najmanje 20 sati učenja jezika škole partnera. Od učenika uključenih u bilateralna partnerstva očekuje se naučiti barem osnove jezika koji se koristi u partnerskoj ustanovi. Učenici obično koriste treći jezik kao radni jezik i jezik komunikacije. Za vrijeme projekta, učenici i nastavnici u obje države rade zajedno na zajedničkoj temi i izrađuju zajednički krajnji proizvod. Jedna od škola mora biti koordinator koji je zadužen za koordiniranje, raspodjelu dužnosti i aktivnosti među partnerima, sakuplja potrebnu dokumentaciju partnerstva, nagleda provedbu projekta i služi kao kontakt. Ustanove iz Republike Hrvatske također mogu biti koordinatori projekta.

Opći cilj Comenius školskih partnerstava je ojačati europsku dimenziju obrazovanja promicanjem aktivnosti zajedničke suradnje među školama u Europi. Projekti pružaju učenicima i nastavnicima u različitim zemljama priliku raditi zajedno na jednoj ili više tema od zajedničkog interesa. Školska partnerstva pomažu učenicima i nastavnicima steći i usavršiti vještine ne samo u temi ili tematskom području na koje je projekt usmjeren, već u uvjetima rada u grupi, društvenih odnosa, planiranja i provođenja projektnih aktivnosti i korištenja informacijsko komunikacijskih tehnologija (IKT). Sudjelovanje u partnerstvima sa školama iz različitih država također daje učenicima i nastavnicima mogućnost korištenja stranih jezika i podiže njihovu motivaciju za učenje jezika.

Recipročna razmjena učenika je obvezna u ovoj vrsti projekta. Razmjena učenika u Comenius bilateralnom partnerstvu mora kod svakog partnera uključiti skupinu od najmanje 10 učenika za razmjenu male skupine učenika ili najmanje 20 učenika za razmjenu velike skupine učenika i trajati najmanje 10 dana, sukladno Prvom dijelu Vodiča kroz Program za cjeloživotno učenje 2013. Skupina ne smije biti podijeljena. Broj učenika u skupini (najmanje 10 učenika za razmjenu male skupine učenika, najmanje 20 učenika za razmjenu velike skupine učenika) unaprijed određuje najveći paušalni iznos financijske potpore po partneru, sukladno Vodiču kroz Program za cjeloživotno učenje 2013. Trajanje razmjene učenika se u slučaju razreda učenika s posebnim potrebama može umanjiti ukoliko se to uklapa u ciljeve bilateralnog partnerstva.

Teme bilateralnih partnerstava

Kada se odabire tema školskog partnerstva, škole se izrazito potiče na odabir bilo koje teme od zajedničkog interesa ili važnosti za partnerske ustanove jer će to biti motivacija za zajedničku suradnju i učenje unutar projekta. Projektne aktivnosti moraju biti potpuno integrirane u školske programe učenika koji sudjeluju. Učenici trebaju biti angažirani u svim fazama projekta, uključujući planiranje, organizaciju i vrednovanje aktivnosti. Ukoliko jezik škola partnera nije u školskom programu učenika koji sudjeluju, škola mora organizirati jezičnu pripremu od najmanje 20 sati.

Primjeri **aktivnosti** koje se mogu provesti u bilateralnim školskim partnerstvima:

- projektni sastanci između svih ustanova uključenih u partnerstvo
- razmjena iskustava i dobre prakse sa školom partnerom iz inozemstva
- terenski rad i projektno istraživanje
- izrada, objava i diseminacija publikacija koji se odnose na zajedničke aktivnosti
- izrada tehničkih predmeta, crteža umjetničkih predmeta
- priredbe (npr. kazališne drame, mjuzikli)
- organizacija izložbi, izrada i diseminacija informativnog materijala
- jezična priprema nastavnika i učenika kako bi se osiguralo poznavanje najmanje osnova jezika partnerske ustanove

- zajednička suradnja s ostalim projektima u srodnim tematskim područjima (npr. preko Comenius multilateralnih projekata i Comenius multilateralnih mreža), uključujući mobilnost na relevantna događanja unutar mreža)
- aktivnosti samovrednovanja
- diseminacija projektnih iskustva i rezultata

Comenius multilateralna partnerstva

Cilj multilateralnih školskih partnerstava jest jačanje europske dimenzije obrazovanja promičući aktivnosti zajedničke suradnje među školama u Europi. Projekti daju priliku učenicima i nastavnicima u različitim zemljama raditi zajedno na jednoj ili više tema zajedničkog interesa. Školska partnerstva pomažu učenicima i nastavnicima steći i usavršiti vještine ne samo u temi ili tematskom području na koje je projekt usmjeren, već u uvjetima rada u grupi, društvenih odnosa, planiranja i provođenja projektnih aktivnosti i korištenja informacijsko komunikacijskih tehnologija (IKT). Sudjelovanje u partnerstvima sa školama iz različitih država također pruža učenicima i nastavnicima mogućnost korištenja stranih jezika i podiže njihovu motivaciju za učenje jezika.

Teme multilateralnih partnerstava

Kada se odabire tema multilateralnog školskog partnerstva, škole se izrazito potiče na odabir bilo koje teme od zajedničkog interesa ili važnosti za partnerske ustanove jer će to biti motivacija za zajedničku suradnju i učenje unutar projekta. Projektne aktivnosti trebaju biti potpuno integrirane u školske programe učenika koji sudjeluju. Učenici moraju biti angažirani u svim fazama projekta, uključujući planiranje, organizaciju i vrednovanje aktivnosti.

Neka školska partnerstva usmjerena su na pedagoške i upravljačke teme. One pružaju nastavnicima i ravnateljima priliku razmijeniti iskustva i informacije s kolegama iz drugih država, zajedno razviti metode i pristupe koji odgovaraju njihovim potrebama, testirati i koristiti nove organizacijske i pedagoške pristupe. U takvim slučajevima, projekti će često uključiti i suradnju s tijelima lokalne zajednice škola, poput lokalnih vlasti, socijalnih službi, udruženja i poslodavaca.

Primjeri **aktivnosti** koje se mogu provoditi u okviru multilateralnih školskih partnerstava:

- projektni sastanci između svih ustanova uključenih u partnerstvo
- razmjena osoblja i učenika uključenih u projektne aktivnosti (npr. razmjena nastavnika, studijski posjeti, razmjena učenika)
- razmjena iskustava i dobre prakse sa školama partnerima iz inozemstva
- terenski rad i projektno istraživanje
- izrada, objava i diseminacija publikacija koji se odnose na zajedničke aktivnosti
- izrada tehničkih predmeta, crteža umjetničkih predmeta
- priredbe (npr. kazališne drame, mjuzikli)

- organizacija izložbi, izrada i diseminacija informativnog materijala
- jezična priprema nastavnika i učenika kako bi se osiguralo da imaju potrebne jezične kompetencije u radnom jeziku partnerstava ili da nauče jezik partnerskih država/ustanova
- zajednička suradnja s ostalim projektima u srodnim tematskim područjima (npr. preko Comenius multilateralnih projekata i Comenius multilateralnih mreža), uključujući mobilnost na relevantna događanja unutar mreža)
- aktivnosti samovrednovanja
- diseminacija projektnih iskustva i rezultata

1.3.2. Ciljevi, teme i aktivnosti Leonardo da Vinci partnerstava

Leonardo da Vinci Partnerstvo, u skladu sa smjernicama Europske komisije⁵ navodi sljedeće glavne **ciljeve** za poboljšanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja:

- implementacija alata i shema za promicanje suradnje u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) na nacionalnoj i europskoj razini
- podizanje kvalitete i privlačnosti sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
- poboljšanje veza između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i tržišta rada
- jačanje dogovora o europskoj suradnji.

Sljedeće **teme** mogu biti obuhvaćene projektom Leonardo da Vinci Partnerstva:

- stvaranje ili jačanje poveznice između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s tržištem rada;
- odgovaranje potrebama tržišta rada, posebno malih i srednjih poduzeća, predviđanje vještina potrebnih tržištu rada;
- uvođenje fleksibilnih načina učenja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i stvaranje boljih uvjeta za prijenos u radno okruženje;
- unaprjeđenje priznavanja neformalnog i informalnog načina učenja;
- poboljšanje kvalifikacija nastavnika i predavača;
- podrška razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira u odnosu na EQF (Europske kvalifikacijske okvire);

---

⁵ Ključni dokumenti Europske komisije za strukovno obrazovanje i osposobljavanje: Kopenhaška deklaracija, Izjava (Communique) iz Maastrichta, Izjava (Communique) iz Helsinkija i Izjava (Communique) iz Bordeauxa, Izjava iz Brugesa dostupni su na mrežnoj stranici www.mobilnost.hr. Glavni prioriteti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, revidirani Priopćenjem iz Brugesu u prosincu 2010. godine, postavili su izvrstan okvir za Leonardo da Vinci partnerstva.

- suradnja u području transparentnosti sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (npr. ECVET, EQF, Europass);
- razvoj profesionalne orijentacije i savjetovanja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
- podržavanje sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
- suradnja na testiranju i primjeni zajedničkih koncepata razvijenih na europskoj razini s ciljem postizanja njihovoga širenja „na terenu”.

Primjeri **aktivnosti** unutar projekta partnerstva su:

- radni sastanci s partnerima,
- sudjelovanje na seminarima, konferencijama, radionicama povezanih s temom projekta,
- razmjena učenika/osoblja/polaznika/sudionika između ustanova,
- razvoj nastavnog plana i programa, uspoređivanje i usvajanje novih metoda u nastavi/radu,
- zajedničko stvaranje novih programa strukovnog osposobljavanja,
- provođenje novih programa strukovnog osposobljavanja,
- provođenje istraživanja, anketa
- i ostalo što je primjenjivo u odnosu na temu partnerstva.

Primjeri **rezultata** projekta partnerstva su:

- razvijena nova metoda strukovnog osposobljavanja i podučavanja
- novi nastavni plan za pojedini strukovni predmet
- fiktivna tvrtka
- priručnik za obrazovanje/djelovanje određene struke
- stručna konferencija
- mrežna stranica
- promotivni materijali
- i ostalo što je primjenjivo u odnosu na temu partnerstva.

1.3.3. Ciljevi, teme i aktivnosti Grundtvig partnerstava

Ciljevi Grundtvig partnerstava u skladu su s ciljevima čitavog Grundtvig programa;

Ciljevi programa Grundtvig:

- Pružanje odgovora na izazov podučavanja sve zrelije populacije u Europi

- Pomoć pri osiguranju znanja i sposobnosti za odrasle osobe
- Poboljšanje kvalitete i dostupnosti mobilnosti osobama uključenih u obrazovanje odraslih i povećanje broja istih, ostvarenje broja od 7000 mobilnosti godišnje do 2013.
- Poboljšanje kvalitete i povećanje broja suradnji među organizacijama koje su uključene u obrazovanje odraslih
- Pružanje pomoći osobama iz osjetljivih socijalnih staleža i osobama na margini društva, posebno starijim osobama te osobama bez završenog osnovnog obrazovanja, kako bi im se kroz obrazovanje odraslih pružila alternativa
- Pomoć razvoju novih i inovativnih nastavnih praksi na području obrazovanja odraslih osoba, kao i njihovom prijenosu iz zemlje koja sudjeluje u projektu u druge zemlje
- Podržati razvoj inovativnih sadržaja baziranih na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, razvoj pedagoških metoda te prakse u sklopu Programa za cjeloživotno učenje
- Poboljšanje pedagoških metoda i vodstva ustanova koje se bave obrazovanjem odraslih.

Teme partnerstava

Kada se odabire tema obrazovnog partnerstva, ustanove se izrazito potiče na odabir teme od zajedničkog interesa ili važnosti za partnerske ustanove jer će to biti motivacija za zajedničku suradnju unutar projekta. Partnerske ustanove rade zajedno na projektu sa temom/temama zajedničkim svim organizacijama koje sudjeluju u Partnerstvu. Projektne aktivnosti trebaju biti potpuno integrirane u aktivnosti partnerskih ustanova. Razmjena iskustava, praksi i metoda u okviru obrazovnih partnerstava doprinosi osvješćivanju o europskim kulturalnim, socijalnim i ekonomskim različitostima kao i boljem razumijevanju područja od zajedničkog interesa u obrazovanju odraslih.

Teme partnerstava mogu biti:

- Jezici
- Međukulturalni dijalog
- Osnovna znanja (pismenost)
- Društvo i integracije, povijest Europe
- Obrazovanje starijih
- Obrazovanje roditelja
- Međugeneracijski dijalog
- Alternativna okruženja u obrazovanju odraslih (knjižnice, muzeji)
- Ekologija
- Nove tehnologije (računala, Internet)

- Ostale teme povezane s općim obrazovanjem odraslih

Teme vezane za strukovno obrazovanje odraslih obrađuju se u okviru Leonardo da Vinci potprograma.

Primjeri aktivnosti koje se mogu provoditi u okviru Grundtvig obrazovnih partnerstava:

- Partnerski sastanci i seminari između svih organizacija/ustanova uključenih u partnerstvo
- Razmjene osoblja i odraslih učenika koji su uključeni u projektne aktivnosti
- Razmjene iskustava i dobre prakse na različite načine, naročito korištenjem informacijske i komunikacijske tehnologije (npr. mrežnih stranica, elektronske pošte, video konferencije)
- Izrada tehničkih predmeta, crteža i umjetničkih predmeta povezanih sa projektom
- Terenski rad, projektno istraživanje, itd.
- Priprema nastupa (npr. kazališnih predstava, mjuzikala, itd.)
- Jezična priprema za osobe uključene u partnerstvo, kako bi se osigurala neophodna jezična kompetencija potrebna za sudjelovanje u partnerstvu
- Zajednička suradnja s ostalim projektima u srodnim tematskim područjima (naročito sa partnerstvima, projektima i mrežama financiranim iz Grundtvig potprograma) te razmjena iskustava sa ostalim organizacijama/ustanovama u regiji itd., uključujući mobilnost na relevantna događanja koja organiziraju te organizacije/ustanove
- Aktivnosti samovrednovanja
- Organizacija izložbi, izrada i diseminacija informativnog materijala ili materijala o aktivnostima suradnje
- Diseminacija projektnih iskustava i rezultata

Obrazovna partnerstva usmjerena na upravljanje obrazovanjem odraslih i/ili nastavne metode, pružaju obučavateljima, nastavnicima i ostalom osoblju mogućnost razmjene iskustava i informacija, mogućnost zajedničkog razvijanja metoda i pristupa, kao i mogućnost ispitivanja i upotrebe novih organizacijskih i pedagoških metoda.

1.4. Pronalaženje partnera

Pronalaženje odgovarajućeg partnera važan je prvi korak izrade projekta i može biti dugotrajan proces. Stoga je preporučljivo započeti s pronalaskom partnera što je ranije moguće.

Odgovarajuće partnere možete pronaći na sljedeće načine:

- Putem osobnih kontakata koje ste stvorili temeljem ranije suradnje odnosno kroz sudjelovanje na pripremnom posjetu ili kontakt seminaru

- Putem baza podataka za traženje partnera. Mnogi se primjeri mogu naći na internetu. Neki se odnose na određene sektore i tematiku i njihova kvaliteta varira.
- www.etwinning.net je portal koji omogućuje traženje škola partnera diljem Europe, kao i rad na širokom rasponu zanimljivih nastavnih projekata dostupnim na <http://www.etwinning.net/>.
- Na mrežnim stranicama Agencije (www.mobilnost.hr) pod Comenius - traženje partnera, Grundtvig - traženje partnera i Leonardo da Vinci - traženje partnera možete pronaći bazu inozemnih potencijalnih partnera za projekte koji su se u potrazi za partnerima iz Hrvatske obratili Agenciji. Budući da Agencija dosad nije imala priliku surađivati s navedenim potencijalnim partnerima, ograđuje se od odgovornosti za kvalitetu eventualne buduće suradnje s ustanovama iz Hrvatske.
- European shared treasure (EST) je europska baza podataka provedenih projekata partnerstva iz cijele Europe. Baza je dostupna na: <http://www.europeansharedtreasure.eu/>.
- Baza podataka Europske komisije za Program za cjeloživotno učenje omogućuje pronalazak potencijalnih partnera na mrežnoj stranici: http://llp.teamwork.fr/partner_search/home.php.
- Nacionalna agencija Velike Britanije koja provodi Leonardo, Grundtvig i Transverzalni program ima bazu partnera dostupnu na www.leonardo.org.uk/partnersearch.
- Također postoji baza za traženje partnera koju je osmislila država Bavarska: <http://www.eu-bildungsprogramme.info/>.

Za pronalaženje partnera korisno je imati informacije o stranim obrazovnim sustavima. Portal Europske komisije Ploteus (<http://ec.europa.eu/ploteus>) osim što pomaže u pronalaženju informacija o obrazovnim sustavima, izvor je mnogih drugih korisnih i praktičnih informacija.

Nakon što ste pronašli partnere, trebate dogovoriti zaduženja. Možete to utvrditi na sastanku koristeći financijsku potporu u okviru *pripremnog posjeta*. Međutim, unutar jednog natječaja moguće je ostvariti samo jedan *pripremini posjet* po potencijalnom projektu te se ne može prijaviti pripremini posjet za projekt partnerstva za koji je prijava već podnesena.

Za detaljnije obavijesti o aktivnosti Pripremini posjeti pogledajte *Priručnik za pripremane posjete i kontakt seminare*.

1.5. Tko se može prijaviti za projekte partnerstva?

Ustanove se prijavljuju Agenciji ispred svojih sudionika. Individualni sudionici ne mogu se prijaviti za projekt partnerstva. Prijavitelj mora biti pravna osoba (*legal entity*). Ustanove koje sudjeluju u Programu moraju biti smještene u državi koja sudjeluje u Programu za cjeloživotno učenje.

Za Comenius, Leonardo da Vinci i Grundtvig multilateralni projekt partnerstva potrebno je **najmanje 3 partnera** (Vaša ustanova iz Hrvatske i još najmanje 2 ustanove iz 2 različite države

koje sudjeluju u Programu za cjeloživotno učenje od kojih **najmanje 1** mora biti država članica EU). Jedna od ustanova mora biti koordinador koji je zadužen za koordiniranje ostalih partnera, raspodjelu dužnosti i aktivnosti među partnerima, sastavljanje i podnošenje originalnog prijavnog obrasca svojoj Nacionalnoj agenciji (ustanove partneri podnose kopije svojim Nacionalnim agencijama). Koordinador prikuplja potrebnu dokumentaciju partnerstva, nagleda provedbu projekta i služi kao kontakt partnerima i agencijama. Prijavitelje se savjetuje da već pri prijavi navedu koji će od partnera dobrovoljno preuzeti ulogu koordinadora ukoliko prvotno dogovoreni koordinador bude odbijen pri odabiru.

Preporučujemo da na projektu bude više od minimalnog broja partnera u slučaju da netko od partnera odustane ili se projekt odbije. Odabir pravih partnera ključ je uspjeha Vaše prijave i projekta partnerstva.

Za Comenius bilateralna partnerstva potrebne su **dvije škole** iz **dvije različite države** koje sudjeluju u Programu, od kojih jedna mora biti država članica Europske unije te obje moraju imati različiti glavni jezik podučavanja. Prema tome ustanove iz Republike Hrvatske moraju imati ustanovu partnera iz države Europske unije u bilateralnom partnerstvu.

Ustanove koje se mogu prijaviti Agenciji s projektnim prijedlozima su:

Za Comenius multilateralna Školska partnerstva:

- Dječji vrtići
- Osnovne škole
- Srednje škole

Za Comenius bilateralna Školska partnerstva:

- Osnovne škole
- Srednje škole

Popis tipa ustanova koje se mogu prijaviti na Comenius školsko partnerstvo se nalazi na mrežnoj stranici Europske komisije:

http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/comenius/school_en.html

Postoje specifična pravila za određene vrste škola:

1) Škole u nadležnosti nacionalnih vlasti druge države (npr. *Lycee Francais, German school, UK „Forces“ schools*).

Nacionalne vlasti odgovorne za administrativni i financijski nadzor te nadzor kurikulumu odlučuju koje škole mogu sudjelovati:

- Sudjelovanje “nacionalnih škola” smještenih u drugoj državi financirat će se iz Comenius proračuna nadležne države (=”država podrijetla”).

- Te nacionalne škole mogu sudjelovati u bilo kojoj vrsti Comenius aktivnosti i prema njima se primjenjuju ista pravila kao i prema bilo kojoj drugoj školi iz nadležne države.
- Zbog specifične situacije ovih škola, važno je osigurati odgovarajuću ravnotežu država, kultura i jezika u dotičnom Comenius partnerstvu.
- Prema tome, u slučaju sudjelovanja takve škole u multilateralnom partnerstvu uvjet je da postoje partneri iz najmanje dvaju drugih država različitih od one u kojoj je škola smještena i države u čijoj se nadležnosti škola nalazi.

2) Specijalizirane škole

Odluku o sudjelovanju u Comeniusu drugih “nacionalnih škola”, poput škola za manjine, privatnih škola za iseljenike itd. donose vlasti države u kojoj je ustanova smještena.

U slučaju multilateralnog partnerstva, primjenjuju se uobičajena pravila tj. osim države u kojoj je smještena specijalizirana škola, trebaju sudjelovati škole iz najmanje dvaju drugih država.

U slučaju bilateralnog partnerstva, partnerska škola ne smije biti iz države u kojoj se nalazi specijalizirana škola. Ovisno o jezičnim pravilima koja mogu postojati u takvim školama, Nacionalna agencija treba provjeriti jesu li službeni jezici dvaju škola u takvom bilateralnom partnerstvu različiti.

3) Europske škole

Europske škole mogu sudjelovati u Comeniusu. One se prijavljuju nacionalnoj agenciji države u kojoj su smještene te podliježu istom postupku odabira kao lokalne škole. U slučaju Belgije, tri nacionalne agencije dogovaraju se oko odgovarajućih pravila. Europske škole podliježu istim Comenius pravilima kao i druge škole iz države u kojoj su smještene. Međutim sudjelovanje Europskih škola – ili kao koordinatora ili kao partnera – ograničeno je na jednu Europsku školu po partnerstvu.

Za Leonardo da Vinci partnerstva:

- Ustanove i organizacije koje provode obrazovanje u području koje pokriva Leonardo da Vinci;
- Udruge uključene u strukovno obrazovanje i osposobljavanje uključujući i udruge učenika, roditelja i nastavnika;
- Poduzeća, društveni/socijalni partneri i ostali predstavnici rada, uključujući gospodarske komore i ostale trgovačke organizacije;
- Savjetodavna tijela i tijela koja pružaju usluge informiranja o svim vidovima cjeloživotnog učenja;
- Tijela odgovorna za sustave i smjernice u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini;
- Centri za istraživanja i tijela koja se bave pitanjima cjeloživotnog učenja;

- Visoka učilišta, ali projekt **ne smije** biti usmjeren na studente i/ili profesore na fakultetu⁶;
- Neprofitne organizacije, dobrovoljna udruženja i nevladine udruge.

Leonardo da Vinci partnerstva moraju se usmjeriti na suradnju između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te tržišta rada/poslovnog sektora te uključivati partnere oba tipa. U svakom Leonardo da Vinci partnerstvu mora sudjelovati barem 1 partner iz „poslovnog svijeta“ i najmanje 1 partner strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

Partneri iz „poslovnog svijeta“ mogu biti:

- tvrtke;
- ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje koje su povezane s tvrtkama (npr. koje nude mogućnost stažiranja);
- sektorski predstavnici;
- strukovna odnosno profesionalna udruženja;
- sindikalne organizacije;
- predstavnici sudionika tržišta rada (npr. gospodarska komora);
- ostali koji mogu dokazati poveznicu s tržištem rada (npr. neka javna tijela).

Za Grundtvig partnerstva:

Sudjelovati mogu samo organizacije/ustanove - pravne osobe, povezane s podučavanjem odraslih osoba u formalnom, neformalnom i informalnom smislu, npr.:

- Ustanove i organizacije koje provode obrazovanje u području koje pokriva Grundtvig
- Udruge uključene u opće obrazovanje odraslih
- Savjetodavna tijela i tijela koja pružaju usluge informiranja o obrazovanju odraslih
- Tijela odgovorna za sustave i smjernice u području obrazovanja odraslih na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini
- Centri za istraživanja i tijela koja se bave pitanjima obrazovanja odraslih
- Neprofitne organizacije, dobrovoljna udruženja i nevladine udruge

Za detaljan opis aktivnosti partnerstva za Comenius, Leonardo da Vinci i Grundtvig potprogram pogledajte *Vodič kroz Program za cjeloživotno učenje 2013 (LLP Guide 2013)* – 2.b dio – Opis aktivnosti za Comenius partnerstva, za Leonardo da Vinci partnerstva, za Grundtvig partnerstva.

---

⁶ Više informacija u Vodiču kroz Program za cjeloživotno učenje za 2013. godinu.

1.6. Tko može sudjelovati?

1.6.1. ... u Comenius partnerstvima

U Comenius partnerstvima mogu sudjelovati:

- Nastavno i nenastavno osoblje osnovnih i srednjih škola te dječjih vrtića
- Učenici

Prilikom sudjelovanja u Comenius bilateralnim i multilateralnim partnerstvima potrebno je obratiti pozornost na sljedeće uvjete:

U okviru Comenius bilateralnog partnerstva obvezna je razmjena učenika. Svaka ustanova koja sudjeluje mora ostvariti razmjenu učenika u svoju partnersku ustanovu u trajanju od najmanje 10 dana uključujući učenike od 12 godina ili starije u trenutku odlaska na mobilnost. Za 12 mobilnosti razmjena učenika mora uključiti skupinu od najmanje 10 učenika i mora trajati najmanje 10 dana, a za 24 mobilnosti razmjena učenika mora uključiti skupinu od najmanje 20 učenika i mora trajati najmanje 10 dana. Skupina učenika ne smije biti podijeljena.

Za vrijeme razmjene, učenici rade zajedno u školi i udomljuju jedni druge kod svojih obitelji. Suradnja partnerskih ustanova ne smije se ograničiti samo na razmjenu nego suradnja mora pokriti cijelo razdoblje projekta, tj. nadopuniti se lokalnim aktivnostima na zajedničku temu koje će se odvijati u obje države partnera.

1.6.2. ... u Leonardo da Vinci partnerstvima

U Leonardo da Vinci partnerstvima mogu sudjelovati:

- Nastavno i nenastavno osoblje/stručnjaci u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju
- Učenici i polaznici programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
- Osoblje (zaposlenici, volonteri) svih organizacija koje se mogu prijaviti za partnerstvo (vidi poglavlje 1.5.)
- Članovi (npr. udruga) svih ustanova koje se mogu prijaviti za partnerstvo (vidi poglavlje 1.5.)

1.6.3. ... u Grundtvig partnerstvima

U Grundtvig partnerstvima mogu sudjelovati:

- Nastavno i nenastavno osoblje/stručnjaka u obrazovanju odraslih
- Odrasli učenici i polaznici programa obrazovanja odraslih
- Osoblje (zaposlenici, volonteri) svih ustanova koje se mogu prijaviti za partnerstvo (vidi poglavlje 1.5)
- Članovi (npr. udruga) svih ustanova koje se mogu prijaviti za partnerstvo (vidi poglavlje 1.5)

1.7. Što je mobilnost i koja su financijska pravila za financiranje partnerstava?

Unutar projekta partnerstva obavezno se mora realizirati onaj broj mobilnosti koji je prijavljen u prijavnim obrascu. Pod pojmom **mobilnost** unutar projekta partnerstva podrazumijeva se odlazak i boravak jedne osobe u partnersku zemlju. Trajanje mobilnosti određuje se u dogovoru s partnerom. Mobilnosti će se smatrati prihvatljivim ukoliko ispunjavaju sljedeće uvjete:

- Mobilnosti su provedene u partnerskim ustanovama za koje je odobreno financiranje u istome Partnerstvu odnosno na događajima u organizaciji projekata ili mreža (npr. mreže Comenius/LDV/Grundtvig) u okviru Programa za cjeloživotno učenje (ili prethodnih programa).
- Mobilnosti su provedene od strane :
  - osoblja ili učenika/polaznika/osoba na praksi/članova organizacija koje sudjeluju u projektu
  - u slučaju da su u mobilnost uključene osobe s posebnim potrebama, osobe u pratnji kao što su roditelji, skrbnici ili osobe koje se brinu za njih.
- Mobilnosti su provedene u razdoblju trajanja Ugovora o dodjeli financijske potpore za Vaš projekt i relevantne su za postizanje ciljeva partnerstva.

Po broju mobilnosti određuje se i iznos financijske potpore, prema sljedećim tablicama:

Tablica 1: Izračun troškova za Comenius bilateralna Školska Partnerstva

	Broj mobilnosti	Iznos sredstava
Grupa 1	min.12	14.000 EUR
Grupa 2	min 24	22.500 EUR

Tablica 2: Comenius multilateralna Školska partnerstva, Grundtvig obrazovna partnerstva i Leonardo da Vinci projekti partnerstva

	Broj mobilnosti	Iznos sredstava
Grupa 1	min. 4	8.000 EUR
Grupa 2	min. 8	11.000 EUR
Grupa 3	min. 12	14.000 EUR
Grupa 4	min. 24	22.500 EUR

Financijska potpora za projekte partnerstva paušalni je iznos – „*lump sum*“ koji se izračunava ovisno o broju mobilnosti sudionika iz jedne ustanove. U slučaju prijave hrvatskoj nacionalnoj agenciji uzima se u obzir sveukupan broj mobilnosti samo iz Hrvatske u partnersku/partnerske ustanove tijekom 2 godine trajanja projekta prema tablicama (vidi Tablicu 1. i 2).

Svaka Nacionalna agencija partnera na projektu sufinancira svog prijavitelja. Također, svaka Nacionalna agencija pojedine države ima svoje određene razine paušalnih iznosa za pojedine brojeve mobilnosti, dakle iznosi variraju od države do države. To znači da za sudjelovanje u istom partnerstvu za isti broj mobilnosti 2 partnera iz različitih država mogu dobiti različite iznose financijske potpore.

Financijska potpora pokriva troškove na projektu nastale isključivo uslijed **inozemnih mobilnosti** (npr. troškovi puta, života, hrana, smještaj, zdravstvenog osiguranja, vize, itd.). Financijska potpora se može koristiti i za **lokalne aktivnosti** (npr. organizacija seminara, radionica, konferencija, projektni sastanak u Hrvatskoj, troškovi izrade rezultata kao što su npr. tiskanje priručnika, brošura, postera, izrada filma, usluge prevođenja, nabavka opreme potrebne za provedbu projekta, itd.), ali u prvom redu se treba ostvariti najmanji broj mobilnosti za koji se dobila financijska potpora. Nije potrebno dostaviti Agenciji detaljan proračun, na Vama je da utvrdite kako ćete najbolje iskoristiti financijsku potporu kako biste ostvarili navedene projektne ciljeve.

Svi uključeni u projekt mogu odlaziti na mobilnost, dakle koordinator projekta, (ne)nastavno osoblje, učenici i prateće osobe. Za primjer: koordinator projekta i 3 učenika koji posjećuju partnersku ustanovu u Velikoj Britaniji čini sveukupno 4 mobilnosti. Ista osoba može ići više puta u partnersku ustanovu tijekom projekta.

Svaki partner odlučuje o broju mobilnosti koji želi prijaviti te taj broj ne mora biti jednak kod svih partnera.

Financijska se potpora pravda dokazima o ostvarenju mobilnosti – obavezno trebate sačuvati putnu kartu i potvrdu o sudjelovanju te dodatne dokaze kao npr. račun za smještaj i sl. Agencija ne provjerava pojedinačne iznose troškova na računima već je li aktivnost ostvarena.

U okviru Comenius bilateralnih partnerstava obvezna je recipročna razmjena učenika. Ona mora uključiti skupinu od najmanje 10 učenika i mora trajati najmanje 10 dana. Za vrijeme razmjene učenika, učenici koji sudjeluju moraju biti stari najmanje 12 godina. Također, partnerska ustanova čiji su predstavnici otišli na mobilnost u inozemstvo moraju i primiti svoje kolege iz inozemstva.

U Grundtvig obrazovnim partnerstvima koja su usmjerena na sudjelovanje odraslih polaznika, odrasli polaznici trebali bi biti aktivno uključeni u projekt i njihova mobilnost trebala bi se poticati što je više moguće. Partnerstva iz kategorije sa najviše mobilnosti, tj. partnerstva sa najmanje 24 “mobilnosti” moraju uključivati mobilnost najmanje 16 pojedinačnih odraslih učenika.

Obrazovna partnerstva koja su usmjerena na upravljanje obrazovanjem odraslih i/ili nastavne metode, pružaju obučavateljima, nastavnicima i ostalom osoblju mogućnost razmjene iskustava i informacija, mogućnost zajedničkog razvijanja metoda i pristupa, kao i mogućnost ispitivanja i upotrebe novih organizacijskih i pedagoških metoda.

U Leonardo da Vinci projektima partnerstva u projekt je moguće uključiti i navesti u prijavnim obrascu ustanove koje imaju ulogu „tihih partnera“ (*silent partners*). To su ustanove poput udruženja, tijela lokalne ili regionalne vlasti, tvrtke, itd. koje će biti uključene u provedbu projekta u savjetodavnom, organizacijskom ili diseminacijskom smislu, a u svrhu podizanja kvalitete projekta. Tihi partneri nisu direktno financirani iz iznosa dodijeljene financijske potpore, ali je moguće da partneri na projektu dio sredstava izdvoje za njihovo sudjelovanje, pod uvjetom da odrade najmanji broj ugovorenih mobilnosti ili se sami financiraju. Tihi partneri mogu sudjelovati na partnerskim sastancima i Vi možete odlaziti kod njih, ali te se mobilnosti ne mogu brojati kao prihvatljive mobilnosti.

1.7.1. Smanjenje najmanjeg broja mobilnosti

U slučaju da u aktivnostima sudjeluju osobe s posebnim potrebama, ne postoji mogućnost dodatnog financiranja, ali postoji mogućnost smanjenja najmanjeg broja mobilnosti koje organizacija mora ostvariti.

Ako neka ustanova planira aktivnosti mobilnosti koje uključuju osoblje ili učenike/polaznike/osobe na praksi s posebnim potrebama, ista može podnijeti zahtjev Nacionalnoj agenciji za smanjenjem broja mobilnosti koji odgovara dodijeljenoj financijskoj potpori. To se čini kako bi se osigurala sredstva dostupna za specifične dodatne troškove povezane uz sudjelovanje osoblja i učenika/polaznika/osoba na praksi s posebnim potrebama. Tako primjerice, ukoliko Vam je odobreno 12 mobilnosti i iznos od 14.000,00 EUR možete zatražiti smanjenje broja mobilnosti za najviše polovicu, dakle Vaš najmanji broj mobilnosti koje bi morali ostvariti bio bi 6. Pri tome Vam dodijeljena financijska potpora i dalje iznosi 14.000,00 EUR.

Ovo smanjenje Korisnik može zatražiti prije zaključivanja ugovora o dodjeli financijske potpore ili kasnije tijekom trajanja projekta, a u svakom slučaju **prije provedbe takvih mobilnosti** podnošenjem pismenog zahtjeva NA. NA će svoju odluku uputiti pismenim putem i može pristati na smanjenje najmanjeg broja mobilnosti najviše za polovicu. Kako bi se podnio zahtjev za smanjenje, ustanova mora NA podnijeti sljedeće podatke:

- potvrdu nadležne ustanove kojom se dokazuje postotak i vrsta invaliditeta odnosno opis posebne potrebe
- pojedinosti o prirodi posebnih potreba koje se odnose na dodatne troškove
- pojedinosti o dodatnim troškovima
- broj mobilnosti koje ustanova može provesti s raspoloživim novčanim sredstvima.

Ista mogućnost smanjenja odnosi se na aktivnosti mobilnosti koje uključuju putovanje u i iz prekomorskih zemalja i teritorija ili perifernih regija EU (vidi fusnotu 7). Ukoliko ustanova planira takve aktivnosti mobilnosti, može zatražiti smanjenje navodeći sljedeće pojedinosti:

- pojedinosti o planiranim aktivnostima mobilnosti i putnim troškovima koji se na to odnose

- broj mobilnosti koje ustanova može provesti s raspoloživim novčanim sredstvima.

Dakle ukoliko tražite smanjenje mobilnosti, molimo da to navedete u prijavi ili nam pošaljete dopis u kojem tražite smanjenje broja mobilnosti i navodite sve pojedinosti.

1.7.2. Oslobođenje od poreza na dodanu vrijednost (PDV)

Sukladno Pravilniku o porezu na dodanu vrijednost (NN 149/2009) svi korisnici projekata partnerstva oslobađaju se plaćanja poreza na dodanu vrijednost prilikom nabave dobara ili usluga u sklopu predmetnog partnerstva. Ostvarivanje ovog prava opisano je u dokumentu Tumačenje Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost, objavljenog na mrežnoj stranici Agencije, www.mobilnost.hr.

Nakon što potpišete Ugovor s Agencijom možete pisanim putem od Agencije zatražiti oslobođenje od PDV-a za Vaš projekt. Zahtjev za oslobođenje od PDV-a kao i detaljne upute kako zatražiti oslobođenje od PDV-a za Vaš projekt možete pronaći na našim mrežnim stranicama www.mobilnost.hr. Nije obavezno zatražiti oslobođenje od PDV-a za Vaš projekt, već sami procijenite ukoliko Vam je potrebno.

1.8. Gdje je moguće realizirati mobilnost u okviru partnerstva?

Sljedeće zemlje mogu biti partneri Hrvatskoj u projektima partnerstva:

- države članice EU (*Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Malta, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska i Velika Britanija*).
- zemlje članice EFTA-e: *Island, Lihtenštajn, Norveška, Švicarska*
- *Turska*

U okviru projekta/aktivnosti partnerstva, sudionici iz Hrvatske mogu surađivati sa svim državama članicama EU, s državama članicama EFTA-e i Turskom. Sudionici iz Hrvatske na projektu partnerstva mogu ići na aktivnosti u gore navedene države. Isto tako partnerskim ustanovama omogućeno je doći u Hrvatsku u sklopu projekta partnerstva. Međutim, u partnerstvu 1 ustanova obavezno mora biti iz države članice Europske unije. Prema tome u Comenius bilateralnim školskim partnerstvima škole iz Republike Hrvatske mogu surađivati samo sa školama iz države članice Europske unije.

- Svi sudionici moraju biti hrvatski državljani odnosno državljani neke druge zemlje sudionice Programa za cjeloživotno učenje,
- državljani neke druge zemlje upisani u redovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj, te osobe koje su zaposlene ili žive u zemlji sudionici uz uvjet da u Hrvatskoj imaju prijavljeno stalno boravište ili da imaju status osobe bez državljanstva odnosno status izbjeglice.

Ako želite ići u prekomorske zemlje i teritorije zemalja članica EU molimo Vas da prvo kontaktirate Agenciju.⁷

1.9. Trajanje partnerstva

Najviše trajanje projekta partnerstva jest 2 godine. Ako se Vaš projekt odobri u okviru Poziva na natječaj za 2013. godinu, projekt službeno može početi najranije **1. kolovoza 2013.** a traje do **31. srpnja 2015.** Unutar 2 godine trajanja partnerstva sami određujete kada će se odvijati aktivnosti unutar projekta (mobilnosti, lokalni rad na projektu) i koliko dugo će trajati. Prosječno trajanje jedne inozemne mobilnosti u okviru projekta partnerstva je između 3 i 7 dana. Za bilateralna partnerstva razmjena učenika na mobilnosti mora biti najmanje 10 dana.

1.10. Rezultat projekta partnerstva

Projekt partnerstva rezultira proizvodom ili rezultatom koji se može dalje diseminirati i/ili provesti. To može biti npr. zajedničko izvješće, konferencija, predstava, CD/DVD, priručnik, nastavna metoda, program nastave za određeno zanimanje, brošura, mrežna stranica, letak, poster, itd.

1.11. Rokovi i postupak

U tablici su navedeni najvažniji datumi projekta partnerstva baziranih na dvogodišnjem projektnom planu. Za aktivnosti za koje nisu navedeni točni datumi, molimo pratite mrežne stranice www.mobilnost.hr.

AKTIVNOST	DATUM
Objava Natječaja	kolovoz 2012.
Savjetodavna potpora prijaviteljima od strane Agencije	sve do roka prijave
Krajnji rok za prijavu	21. veljače 2013.
Ocjena i odabir prijava	veljača-lipanj 2013.
Objava rezultata natječaja	srpanj 2013.
Potpisivanje ugovora između Agencije i Vaše ustanove	kolovoz – rujan 2013.
Prva isplata	u roku koji je određen ugovorom o dodjeli financijske potpore

⁷ ("Prekomorske države i teritorije" sukladno Odluci Vijeća 2001/822/EC: Grenland, Nova Kaledonija i ovisni teritoriji, Francuska Polinezija, francuski južni i antarktički teritorij, otoci Wallis i Futuna, Mayotte, Sv. Pierre i Miquelon, Aruba, nizozemski Antili, Anguilla, Kajmanski otoci, Falklandski otoci, South Georgia i South Sandwich Islands, Montserrat, Pitcairn, Sv. Helena, Ascension Island, Tristan da Cunha, britanski antarktički teritorij, britanski teritorij Indijskog oceana, otoci Turks i Caicos, britanski Djevičanski otoci.)

Početak projektnih aktivnosti (prihvatljivo razdoblje)	1. kolovoz 2013.
Početni sastanak korisnika u Agenciji	rujan - listopad 2013.
Nadzor projekata	tijekom trajanja projekta
Podnošenje izvješća o napretku	30. lipanj 2014.
Kraj prihvatljivog razdoblja za projektne aktivnosti	31. srpanj 2015.
Podnošenje završnog izvješća	30. rujan 2015.
Završni izračun i završetak projekta	u roku koji je određen ugovorom o dodjeli financijske potpore

1.12. Što Agencija može učiniti za vas?

Kao Nacionalna agencija u Hrvatskoj, Agencija za mobilnost i programe Europske unije ovlaštena je za provođenje Programa za cjeloživotno učenje. Naš je zadatak informirati i savjetovati sve ustanove koje žele prijaviti projekt.

Na našoj mrežnoj stranici www.mobilnost.hr možete pronaći priručnike, prijavne obrasce i informacije o kontakt seminarima i pripremim posjetama.

Također, naš tim Vam stoji na raspolaganju za savjetovanje u vezi ispunjavanja prijavnog obrasca, Vaših ideja za projekt tijekom savjetodavnog sastanka ili putem telefona i elektroničke pošte. Ukoliko smatrate da Vam je potrebna dodatna potpora uz informacije iz ovog priručnika, molimo Vas obratite se Agenciji kako biste ugovorili termin savjetodavnog sastanka ili sastanka putem telefona.

Prije savjetodavnog sastanka bit ćete zamoljeni opisati svoje projektne ideje. U tu svrhu možete poslati nacrt prijave na savjetovanje u obliku ispunjenog prijavnog obrasca. Nacrt prijavnog obrasca se ni u kojem slučaju neće smatrati Vašom službenom prijavom za projekt partnerstva.

Uloga našeg osoblja u ovoj fazi isključivo je savjetodavna. Istaknut ćemo Vam dobre i loše strane Vašeg projekta, ali nećemo moći ocijeniti projekt ili dati bilo kakvo jamstvo da će Vaša prijava biti uspješna. Osoblje koje je uključeno u savjetovanje Vašeg projekta, neće biti uključeno u ocjenjivanje Vašeg projekta za vrijeme postupka odabira.

2 Način prijave, odabir i ugovaranje

Ovo poglavlje pojašnjava kako se prijaviti, na koji se način odabiru projekti i što se događa nakon što se Vaš projekt odabere.

2.1. Kako se prijaviti?

Prijavu zajednički ispunjavaju svi partneri na projektu. Koordinator je zadužen za slanje prijave za partnerstvo svojoj nacionalnoj agenciji, a presliku prijave šalje svim ostalim partnerima. Nakon toga svi partneri dužni su dostaviti preslike prijave svojim nacionalnim agencijama do krajnjega roka.

Svi partneri moraju imati jednaku prijavu. Vrlo je važno da koordinator projekta pošalje kopije prijave svim ostalim partnerima kako bi se oni mogli prijaviti u roku. Ukoliko partnerska ustanova ne pošalje kopiju prijave svojoj nacionalnoj agenciji u roku, diskvalificirana je jer ne zadovoljava tehničke uvjete prijave. To može ugroziti partnerstvo!

Dakle, u slučaju multilateralnih partnerstava, ako na projektu partnerstva sudjeluje po npr. 1 koordinator projekta iz Njemačke, 1 partner iz Portugala, 1 partner iz Italije i 1 partner iz Hrvatske – ukupno 4 partnera na projektu – koordinator projekta iz Njemačke šalje svoj prijavni obrazac u njemačku nacionalnu agenciju, a preslike prijave šalje svojim partnerima. Zatim partner iz Portugala šalje presliku prijave u portugalsku agenciju, partner iz Italije u talijansku nacionalnu agenciju, a partner iz Hrvatske šalje svoju prijavu svojoj nacionalnoj agenciji, Agenciji za mobilnost i programe EU. Prijavu koju dostavljate hrvatskoj nacionalnoj agenciji treba potpisati zakonski predstavnik vaše, hrvatske partnerske ustanove.

Prijavni je obrazac potrebno dostaviti Agenciji za mobilnost i programe EU u tiskanoj verziji (poštom ili osobno) te u elektronskom obliku na odgovarajuću adresu elektroničke pošte. Prijavni obrasci koji nisu poslani u tiskanoj verziji već isključivo elektronskim putem smatrat će se nevažećima. Prijava se šalje Agenciji na sljedeći način:

- Ukoliko je **Vaša ustanova koordinator** partnerstva potpisani i pečatirani original prijavnog obrasca i **dvije preslike poštom (po mogućnosti preporučena pošiljka)**, a ukoliko je **Vaša ustanova partner** potpisani i pečatirani original prijavnog obrasca i **jednu presliku poštom (po mogućnosti preporučena pošiljka)** na našu adresu:

Agencija za mobilnost i programe Europske unije

Gajeva 22

10 000 Zagreb

Hrvatska

**„Za natječaj: Comenius školska / Leonardo da Vinci / Grundtvig partnerstva, rok:
21.02.2013.“**

- elektroničku verziju originala prijavnog obrasca elektroničkom poštom na adresu:

comenius@mobilnost.hr/leonardo@mobilnost.hr/grundtvig@mobilnost.hr

Rok za podnošenje prijava za projekte partnerstva COM/LDV/GRU je **21. veljače 2013. godine.** Važećim prijavama smatrat će se one koje su predane u poštanskom uredu najkasnije do 23:59 sati dana koji je naveden kao krajnji rok za prijavu (datum poštanskog pečata na prijavi ne smije biti kasniji od krajnjeg roka za prijavu). Prijave je također moguće osobno dostaviti Tajništvu Agencije za mobilnost i programe EU najkasnije do 15:00 sati datuma koji je određen kao krajnji rok za prijavu. Za detaljnije obavijesti o načinu prijave pogledajte **Nacionalna pravila za prijavitelje za 2013. godinu** na mrežnoj stranici Agencije www.mobilnost.hr pod Natječajna dokumentacija 2013.

Ukoliko je Vaša ustanova koordinator partnerstva, prijava se šalje dodatno i on line pritiskom na tipku „submit online“ u samom prijavnom obrascu. Ukoliko ste samo partner u projektu, prijava se šalje samo poštom i putem e-maila. Ukoliko je slanje prijavnog obrasca obavljeno uspješno, stići će potvrda u prijavnom obrascu u poglavlju *Standard submission procedure* pod *Submission status: OK*.

2.2. Procjena i odabir

Ovdje valja razlučiti dva pojma: Nacionalna agencija **koordinatora** projekta i Nacionalna agencija **partnera**. Nacionalna agencija koordinatora projekta zaprima prijavu za projekt partnerstva od strane koordinatora projekta, dok nacionalne agencije partnera zaprimaju prijavu od partnera. Nacionalna agencija koordinatora projekta u projektu partnerstva ocjenjuje kvalitetu prijave, te predlaže bodovnu listu, dok nacionalne agencije ostalih partnera provjeravaju samo formalnu prihvatljivost projekta, ne i kvalitetu projekta.

U okviru Poziva na natječaj za 2013. godinu u projektima partnerstva organizacije iz Republike Hrvatske mogu biti koordinator projekta te će ocjenjivači Agencije za mobilnost i programe EU **ocjenjivati kvalitetu prijave** projekata multilateralnih partnerstava samo za projekte u kojima je organizacija iz Republike Hrvatske koordinator. Nakon ocjenjivanja projekata od strane ocjenjivača nacionalne agencije koordinatora projekta prijava se sa dodijeljenim bodovima svrstava na europsku bodovnu listu. Na osnovi broja bodova svih pristiglih i procijenjenih projekata na razini svih država koje sudjeluju u Programu za cjeloživotno učenje, te dostupnih sredstava, odlučuje se hoće li cjelokupni projekt partnerstva biti odobren ili neće.

2.2.1. Procjena formalne prihvatljivosti

Prvi je korak kod postupka odabira procjena formalne prihvatljivosti prijave. Postoje administrativni uvjeti za prihvatanje prijave (kriteriji prihvatljivosti i odabira) koje možete pronaći u Vodiču kroz Program za cjeloživotno učenje poglavlje 3.B, te Pravitku I Nacionalnih pravila za prijavitelje za 2013. godinu kao i u prijavnom obrascu pod *kontrolna lista (check-list)*. Svaka Nacionalna agencija partnera na projektu provjerava formalnu prihvatljivost predloženog projekta. U slučaju da Vaša prijava zadovoljava ove kriterije, čekate rezultate postupka kvalitativne evaluacije od strane nacionalne agencije koordinatora projekta. Ukoliko Vaša prijava ne zadovoljava kriterije formalne prihvatljivosti, Vaša prijava će biti odbijena, te više niste dio projekta odnosno niste prihvatljivi projektni partner. O rezultatima provjere formalne prihvatljivosti bit ćete obaviješteni nakon završetka postupka provjere kvalitete svih projekata na razini svih država koje sudjeluju u Programu za cjeloživotno učenje.

2.2.2. Postupak odabira

2.2.2.1. Postupak odabira za Comenius/Leonardo/Grundtvig multilateralna partnerstva

Provjeru kvalitete projekta provodi Nacionalna agencija koordinatora. Nacionalna agencija koordinatora projekta ocijenit će prijedlog projekta prema kriterijima navedenima u poglavlju 3.B Vodiča kroz Program za cjeloživotno učenje 2013. 1.dio. odnosno provjerbenoj listi u Pravitku I Nacionalnih pravila za prijavitelje za 2013. godinu. Prijavu procjenjuju vanjski stručnjaci i/ili osoblje nacionalne agencije koordinatora koje nije sudjelovalo u savjetovanju projekta, te neovisno ocjenjuju projekte.

Nacionalna agencija koordinatora unosi rezultat kvalitativne procjene projekta u zajedničku bazu podataka partnerstava Europske komisije. Europska komisija provodi provjeru formalne prihvatljivosti sveukupnog partnerstva i izrađuje bodovnu listu prijedloga projekata na europskoj razini prema bodovima koje su ti projekti dobili.

S obzirom na europsku bodovnu listu odobrenih projekata i dostupna sredstva za aktivnost partnerstva pojedinih nacionalnih agencija, Europska komisija, te Nacionalna agencija koordinatora projekta putem dodijeljenih bodova određuje koji će se projekti sufinancirati. Projekti se prihvaćaju, odbijaju ili se stavljaju na rezervnu listu.

Svaka Nacionalna agencija dodjeljuje financijsku potporu uspješnim projektima prema visini dodijeljenih bodova sve dok se proračun alociran za projekte partnerstva za pojedinu aktivnost unutar nacionalne agencije u potpunosti ne iskoristi.

To znači da se može dogoditi da, iako je bodovna lista na europskoj razini pokazala da će se Vaš projekt financirati, Vaša Nacionalna agencija možda više neće imati sredstva za taj projekt jer će već dodijeliti odobren proračun za aktivnost partnerstva projektima koji su bolje pozicionirani po broju osvojenih bodova na bodovnoj listi, tako da možete biti odbijeni i nećete moći sudjelovati u partnerstvu. Isto se može dogoditi Vašim partnerima ili koordinatoru projekta.

Iz tog razloga preporučuje se da partnerstva imaju više od 3 člana partnerstva te da se na početku dogovaranja suradnje dogovore partner koordinator i partner - zamjenik koordinatora.

Projekt se može realizirati ukoliko se odobri sudjelovanje najmanje 3 partnera iz različitih država koje sudjeluju na projektu a od kojih je najmanje 1 država članica EU.

Svi prijavitelji (uspješni, odbijeni ili oni na rezervnoj listi) bit će obaviješteni pismenim putem nakon što se donese odluka o odabiru projekata. Ako je Vaš projekt odabran, te Vaša Nacionalna agencija ima dovoljno sredstava, ulazite u fazu sklapanja ugovora. Svaki partner na projektu sklapa ugovor sa svojom Nacionalnom agencijom koja mu dodjeljuje sredstva. Od ovog trenutka Vaša ustanova naziva „korisnik“.

Prijave na rezervnoj listi mogu se odobriti najkasnije do 31.12.2013. godine.

2.2.2.2. Postupak odabira za Comenius bilateralna partnerstva

Za Comenius bilateralna partnerstva postupak je sličan kao u slučaju multilateralnih partnerstava. Da bi projekt bilateralnog partnerstva bio odobren, moraju ga prihvatiti obje nacionalne agencije. Projekti se prihvaćaju, odbijaju ili se stavljaju na rezervnu listu.

Svaka Nacionalna agencija dodjeljuje financijsku potporu uspješnim projektima prema visini osvojenih bodova sve dok se proračun alociran za projekte partnerstva za pojedinu aktivnost unutar nacionalne agencije ne iscrpi.

To znači da se može dogoditi da iako je jedna od dvije nacionalne agencije odobrila projekt bilateralnog partnerstva, druga Nacionalna agencija možda više neće imati sredstva za taj projekt jer će već dodijeliti odobren proračun za aktivnost partnerstva projektima koji su bolje pozicionirani po broju osvojenih bodova na bodovnoj listi projekata, tako da će taj partner biti odbijen te se u tom slučaju bilateralno partnerstvo neće se moći ostvariti.

Projekt bilateralnog partnerstva može se realizirati ukoliko se odobri sudjelovanje oba partnera iz dviju različitih država koje sudjeluju na projektu a od kojih je jedna država članica EU.

Ukoliko Nacionalna agencija vašeg partnera odobri projekt, te Agencija za mobilnost i programe EU dodijeli zatražena sredstva vašem projektu – možete sudjelovati na projektu.

Svi prijavitelji (uspješni, odbijeni ili oni na rezervnoj listi) bit će obaviješteni pismenim putem nakon što se donese odluka o odabiru projekata. Ako je vaš projekt odabran, te vaša Nacionalna agencija ima dovoljno sredstava, ulazite u fazu sklapanja ugovora. Svaki partner na projektu sklapa ugovor sa svojom Nacionalnom agencijom koja mu dodjeljuje sredstva. Od ovog se trenutka vaša ustanova naziva „korisnik“.

Prijave na rezervnoj listi mogu se odobriti najkasnije do 31.12.2013. godine.

2.3. Ugovaranje

2.3.1. Ugovor između Agencije i korisnika

Ako je vaš projekt odabran, svaka ustanova uključena u partnerstvo potpisuje ugovor sa svojom Nacionalnom agencijom. Ugovor navodi obveze i uvjete pod kojima se isplaćuju sredstva npr. raspored isplaćivanja sredstava, provjere i revizije, izvješćivanje, itd. Pojedina Nacionalna agencija isplaćuje sredstva samo za aktivnosti koje će realizirati partner iz dotične države.

Zajedno sa obavijesti o odobravanju vašeg projekta Agencija će zatražiti od vas informacije vezane uz vašu ustanovu, bankovni račun, te podatke o osobi ovlaštenoj za potpisivanje ugovora u vašoj ustanovi. Nakon što dostavite navedene podatke dolazi do potpisivanja ugovora.

Ugovor se šalje elektroničkom poštom u pdf formatu na hrvatskom jeziku na e-mail adresu kontakt osobe i/ili škole. Ugovor ste dužni isprintati u dva primjerka, potpisati i pečatirati. Ovlaštena osoba unutar vaše ustanove potpisuje primjerke ugovora te ih se šalje poštom Agenciji do datuma naznačenog u pratećem pismu uz ugovor. Nakon što Agencija potpiše ugovor, poslat će Vam jedan primjerak potpisanog ugovora na hrvatskom jeziku.

Ukoliko ne dostavite ugovor u danom roku, Agencija zadržava pravo odbijanja Vašeg projekta. Opći uvjeti ugovora, kao i svi ostali privitci Ugovora nalaze se na našoj mrežnoj stranici www.mobilnost.hr.

3 Provedba projekta

Ovo poglavlje pojašnjava prava i obveze korisnika (Vaše ustanove) i Agencije tijekom provedbe projekta – postupke izvješćivanja, kontrole i nadzora.

3.1. Pravila isplaćivanja

U roku koji je određen ugovorom o dodjeli financijske potpore Agencija će isplatiti određeni postotak ukupne financijske potpore (određena ugovorom) u kunskoj protuvrijednosti na žiro račun korisnika. Korisnik sam pokriva eventualne tečajne razlike nastale prilikom pretvorbe valute. Ovo se smatra prvom isplatom, a Agencija može odlučiti izvršiti isplate i u nekoliko navrata. O konačnom iznosu financijske potpore Agencija odlučuje po završetku projekta kada korisnik podnese završno izvješće. Izračun ovog konačnog iznosa zasniva se na aktivnostima koje su potkrijepljene dokazom/dokumentom.

Konačna isplata ili povrat sredstava uslijedit će po odobrenju završnog izvješća od strane Agencije (vidi poglavlje 5.).

Preporuka je Agencije da ustanova ima zasebni kunski žiro račun za potrebe financijske potpore, međutim to nije obavezno.

Korisnik (ustanova) isplaćuje financijsku potporu sudionicima na projektu partnerstva u svrhu sudjelovanja sudionika u lokalnim i inozemnim aktivnostima.

3.2. Praćenje projekata (monitoring) i nadzor

Zadaća je Agencije praćenje i nadzor projekata tijekom provedbe i po završetku, kako bi se pružila stručna podrška korisniku, te se provjerilo provodi li se projekt kako je planirano i troše li se sredstva namjenski.

3.2.1. Praćenje projekata (monitoring)

Praćenje projekta (monitoring) označava pomoć Agencije pri provedbi projekta, uklanjanje poteškoća i problema u provedbi projekta, te uspostavljanje dobrih odnosa i uspješne suradnje između Agencije i korisnika.

Svrha praćenja je stručna podrška. Agencija će procijeniti ustanovu i provedbu mobilnosti, financijske dijelove projekta, raspraviti o dobrim i lošim stranama projekta te Vas savjetovati za uspješno provođenje projekta.

Sljedeći su oblici praćenja projekta (monitoring) mogući od strane Agencije:

- praćenje projekata putem telefona, elektroničke pošte, faxes (desk monitoring)
- grupni sastanci u svrhu praćenja projekata (monitoring meetings)
- posjeti ustanovi u svrhu praćenja projekta (monitoring visits)

Osoblje Agencije dostupno je za sve Vaše upite tijekom trajanja projekta putem telefona i elektroničke pošte u svrhu podrške.

Grupne sastanke u svrhu praćenja projekta Agencija organizira barem jednom godišnje. Korisnici se podupiru u razmjeni iskustava, daju savjete o izvedbi projekata, upravljanju sredstvima i izvješćivanju. Također, savjetuje se kako najbolje iskoristiti i širiti rezultate Vaših projekata.

Mogući su posjeti u svrhu praćenja projekta (monitoring visits) koje Agencija može provesti tijekom trajanja projekta. Tijekom posjeta u svrhu praćenja projekta djelatnici Agencije posjećuju Vašu ustanovu s ciljem prikupljanja informacija, procjene kvalitete upravljanja projektom te ukupnog učinka projekta.

U slučaju posjeta kontaktirat ćemo Vas unaprijed i poslati popis traženih dokumenata koje nam trebate dostaviti kao i upitnik koji će korisnik dobiti na uvid prije posjeta.

Posjet u svrhu praćenja projekta može se dogoditi u bilo koje vrijeme trajanja projekta. Unaprijed ćete biti obaviješteni i dogovorit će se plan posjeta. U roku od mjesec dana nakon posjeta bit ćete obaviješteni o rezultatima posjeta i moći ćete komentirati dobivene rezultate.

Djelatnici Agencije potom mogu uvrstiti Vaše komentare ili ih staviti u zasebni dio službenog izvješća o posjetu koji će Vam biti dostavljen. Moguć je i naknadni posjet.

3.2.2. Nadzor nad projektima

Cilj je nadzora da se novčana sredstva potroše po pravilima i zakonu u skladu s dogovorenim projektnim aktivnostima. Postoje sljedeći oblici nadzora:

- nadzorni posjet korisniku za vrijeme trajanja projekta
- evaluacija završnog izvješća
- provjera dodatno zatraženih dokumenata prilikom evaluacije izvješća
- nadzorni posjet korisniku nakon završetka trajanja projekta
- revizija sustava korisnika

Završno izvješće Vašeg projekta procijenit će se sadržajno i financijski kako bi se ustanovio način na koji je projekt proveden. Procjenjuju se završna izvješća svih projekata. Agencija može zatražiti na uvid i dodatne materijale kojim će se potkrijepiti završna izvješća. U završnom ćete izvješću naći popis uvjeta dodatnih materijala.

Svrha nadzornog posjeta, kao i revizije, podrazumijevaju kontrolu financijskog vođenja projekta, nadzor i upravljanje troškovima projekta, vođenje projektne dokumentacije te uvid u račune i bankovne izvratke. Projekti se odabiru slučajnim odabirom za nadzorni posjet. Ne moraju sve ustanove primiti nadzorni posjet.

Nadzorni posjet može se kombinirati s posjetom u svrhu praćenja projekta, ali i ne mora. Više o posjetama pogledajte u našem *Vodiču za nadzorni posjet i posjet u svrhu praćenja projekata* dostupnom na našoj mrežnoj stranici.

3.3. Izmjene projekta

U slučaju da dođe do izmjena u projektu **odmah kontaktirajte Agenciju**, koja ih potom odobrava ili odbija. Izmjene će se ovisno o njihovoj prirodi regulirati Dodatkom Ugovoru. Izmjene mogu nastati u nekoliko područja:

- u broju partnera (odustajanje postojećih partnera)
- u sadržaju ili ciljevima projekta u značajnoj mjeri
- trajanju projekta
- promjena čelnika ustanove korisnika
- promjena podataka o ustanovi: adresa, broj telefona, OIB, MBS
- promjena broja bankovnog računa
- promjena kontakt osobe na projektu

U slučaju povlačenja iz projekta, Agencija će sufinancirati samo ostvarene mobilnosti.

4 Završetak projekta

Agencija će ocijeniti vaše završno izvješće u roku koji je određen ugovorom o dodjeli financijske potpore i odlučiti o konačnom obračunu, koji može rezultirati ili povratom sredstava Agenciji ili konačnom isplatom preostalog iznosa financijske potpore Vašoj ustanovi.

4.1. Izvješćivanje i dokazi

Za projekt partnerstva korisnik je dužan podnijeti Agenciji dva izvješća: prvo i završno do datuma kako je naznačeno u ugovoru.

Obrazac za **izvješće o napretku** za partnerstva dostupan je na mrežnoj stranici Agencije www.mobilnost.hr pod Natječajnom dokumentacijom.

Obrazac za **završno izvješće** za partnerstva poslat će Vam djelatnik/ica Agencije elektroničkom poštom na adresu Vaše elektroničke pošte.

Dužni ste sačuvati dokaze koji pokazuju sudjelovanje svakog pojedinog sudionika u aktivnostima mobilnosti:

- **putne karte i/ili propusnice (*boarding pass*)**
- **presliku putovnice s vidljivim pečatom datuma putovanja** (ukoliko se ide osobnim ili unajmljenim prijevozom)
- **potvrdu o sudjelovanju** u aktivnostima mobilnosti izdanu od strane inozemne ustanove s točnim datumima boravka, potpisom čelnika ustanove domaćina i pečatom.

Odgovorni ste za prikupljanje potrebnih dokaza od Vaših sudionika i čuvati ih u prostorijama Vaše ustanove.

Ukoliko ne dostavite završno izvješće unutar predviđenog roka, Agencija će vam poslati službenu opomenu unutar mjesec dana od krajnjeg roka za predaju završnog izvješća. Ukoliko ne pošaljete završno izvješće u roku 30 kalendarskih dana nakon službene opomene, Agencija će Vas obavijestiti da otkazuje financijsku potporu i izdati nalog za povrat financijske potpore u punom iznosu.

1. Izvješće o napretku potrebno je podnijeti na otprilike polovici vremena trajanja projekta do 30.06.2014. Agencija će koristiti informacije iz izvješća kako bi pratila napredak Vašeg projekta.
2. Završno izvješće potrebno je poslati u roku od 60 kalendarskih dana od završetka trajanja projekta kako bi se ustanovio konačni iznos financijske potpore. Po završetku projekta na osnovi izvješća Agencija odlučuje o konačnom iznosu financijske potpore.

U sadržajnom dijelu izvješća potrebno je navesti informacije na koji je način projekt izveden, rezultate za sudionike i partnere, dokaze o rezultatima partnerstva, te očekivani učinak projekta. U financijskom dijelu projekta potrebno je navesti informacije o partnerima i sudionicima, kao i financijske podatke.

U završnom izvješću morat ćete priložiti dokaz da se aktivnost mobilnosti zaista i dogodila u obliku putne karte, ukrcajnih propusnica (*boarding pass*), potvrde o sudjelovanju u aktivnostima od strane inozemne ustanove, preslike putovnica s datumima ulaska i izlaska u države gdje se ostvaruje mobilnost itd., kao i dokaz da su ostvareni rezultati projekta. **U slučaju nedostavljanja dokaza Agencija zadržava pravo zatražiti povrat svih sredstava.**

Uz završno izvješće i prateću dokumentaciju možete nam poslati i dodatne materijale kao što su proizvedene publikacije, letak, brošura, CD/DVD, novinske članke, članke s Vaše mrežne stranice, itd.

Uz poslano završno izvješće i gore navedene dokaze, možemo Vas odabrati da nam pošaljete dodatnu dokumentaciju – Zahtjev za dostavljanjem dodatne dokumentacije (tzv. „*desk check*“) slučajnim odabirom ili ako nam ne pošaljete završno izvješće u zadanom roku ili ako se pojavi opravdana sumnja u realizaciju aktivnosti. U tom slučaju ćemo Vam poslati dopis pod nazivom *Zahtjev za dostavljanjem dodatne dokumentacije* u kojem ćemo navesti koje dokumente nam trebate poslati u roku 30 kalendarskih dana. Za dodatnu provjeru dokumentacije potrebno je poslati originale računa i potvrda, koje ćemo Vam vratiti nakon analize. U slučaju kada korisnik iz opravdanog razloga nije u mogućnosti dostaviti originalne dokumente u svrhu dodatne provjere dokumentacije, prihvatit ćemo kopije koje ne moraju biti ovjerene.

Agencija će ocijeniti izvješća i sve dodatne dokumente u roku koji je određen ugovorom o dodjeli financijske potpore. Ako Agencija zatraži dodatne dokumente ili više informacija dužni ste podnijeti iste u roku od 30 dana. Nakon odobravanja završnog izvješća Agencija će Vam napraviti konačan izračun financijske potpore.

Financijska potpora se pravda s dokazima o ostvarenju mobilnosti - obavezno se treba imati putnu kartu i potvrdu o sudjelovanju te se mogu dostaviti i dodatni dokazi kao npr. račun za smještaj i sl. Agencija ne provjerava pojedinačne iznose troškova na računima već je li aktivnost ostvarena.

Vaša je dužnost čuvanje kompletne projektne dokumentacije **najmanje pet godina** od zadnje provedene transakcije. Razlog za to je mogućnost provođenja revizije od strane Europske komisije odnosno Agencije.

4.2. Konačna isplata od strane Agencije

U slučaju da je konačni iznos troškova projekta veći od iznosa koji je vaša ustanova primila prilikom prve isplate, a niža ili jednaka iznosu koji vam je dodijeljen temeljem ugovora između Agencije i vaše ustanove, te ukoliko je potrošnja opravdana aktivnostima vezanim za partnerstvo i objašnjenima u završnom izvješću, koje je Agencija odobrila, isplatit će vam se preostali iznos (završna isplata). Preostali iznos nikada ne može biti veći od onog iznosa koji je dodijeljen ugovorom.

4.3. Povrat sredstava Agenciji

U slučaju da je prva isplata koju vam je Agencija isplatila pri početku projekta veća od završnog iznosa financijske potpore utvrđenog nakon procjene završnog izvješća Agencija će zatražiti povrat sredstava pisanim putem.

5 Diseminacija

Diseminacija podrazumijeva širenje rezultata projekata. Preporuča se da diseminacija bude na lokalnoj razini (unutar ustanove, lokalne zajednice), regionalnoj i/ili nacionalnoj razini.

Diseminacijske aktivnosti mogu biti razne, primjerice: izrada mrežne stranice projekta, objava članka u lokalnim medijima, javno priopćenje, održavanje prezentacije drugim učenicima/zaposlenicima u Vašoj ustanovi, organizacija izložbe radova učenika/djelatnika na temu partnerstva, dani otvorenih vrata, održavanje prezentacije o projektu na npr. aktivu nastavnika ili ravnatelja, TV reportaže, itd. Osmišljavanje diseminacijskih aktivnosti uvelike ovisi o tipu partnera u projektu i rezultatima projekta obzirom da to utječe na određivanje ciljne publike/javnosti koju želite informirati te na odabir načina/sredstava/medija za diseminaciju.

Prilikom diseminacije, korisnici su obavezni koristiti odgovarajuće logotipove i izjave od odricanja od odgovornosti. Logotipove koje trebate koristiti možete pronaći na internetskoj stranici Agencije <http://www.mobilnost.hr/index.php?id=474>

5.1. Baza podataka EST – European Shared Treasure

Korisnici Comenius/Leonardo da Vinci/Grundtvig partnerstva ugovorom su obvezani unijeti rezultate i materijale proizašle iz njihovog projekta partnerstva u bazu koja se naziva **European Shared Treasure**.

EST (European Shared Treasure) je baza podataka kreirana kako bi diseminirala projekte partnerstva provedene u sklopu Comenius, Leonardo da Vinci i Grundtvig potprograma. U EST-u se mogu pronaći opće informacije, proizvodi i rezultati proizašli iz projekata partnerstava od korisnika diljem Europe.

Korisnici će od nacionalne agencije putem e-maila dobiti korisničko ime i lozinku za pristup bazi te upute kako se koristi. Priručnik za korištenje baze podataka EST dostupan je na mrežnoj stranici Agencije www.mobilnost.hr.

Bazu podataka EST možete pronaći na <http://www.europeansharedtreasure.eu/>.

Korisno je unijeti što više informacija u EST bazu jer je to jedan od kriterija za dodjelu priznanja najboljim projektima u EST bazi.

6 Savjeti za pisanje prijave i provođenje aktivnosti

Kako bi Vaša prijava bila što kvalitetnija, a provedba projekta što uspješnija slijedite ove savjete:

- organizirajte projektni tim u svojoj ustanovi
- dogovorite vrijeme rada na projektu u svojoj ustanovi
- napravite plan rada – jasan i dosljedan, aktivnosti za ostvarenje ciljeva i rezultata
- raspodijelite zadatke među partnerima uz njihovu pisanu potvrdu
- dogovorite odgovorne osobe/projektne koordinate kod svakog partnera
- učestalo komunicirajte s partnerima (sastanci, ICT: e-mail, Skype, eTwinning)
- dokumentirajte sve dogovore, sastanke
- bilježite događaje, podatke, uspjehe projekta
- uvijek konzultirajte plan rada – držite se zadanih ciljeva iz prijave kako biste ostvarili željene rezultate/proizvode
- napravite konkretne stvari
- uravnoteženo raspodijelite mobilnosti po projektnim sastancima
- redovito nadzirite napredak projekta – samoocjenjivanje, evaluacija
- redovito diseminirajte postignuća i rezultate
- sastavite financijski plan trošenja financijske potpore
- čuvajte sve važne dokumente, karte, potvrde, račune
- budite dio cjeline, ne individualci - projekt cijele ustanove
- uključite (odrasle) učenike/djelatnike
- uklopite projektne aktivnosti u nastavu/rad organizacije
- uključite lokalnu zajednicu i ostale ustanove

Privitak I

Pojmovnik

Annex	Privitak
Applicant	Prijavitelj
Applicant organisation	Ustanova prijavitelj projekta
Balance payment	Konačna isplata
Beneficiary	Korisnik
Call for proposals	Poziv na natječaj
Contractualisation	Ugovaranje
Dissemination of results	Širenje rezultata
Eligibility check	Provjera formalne prihvatljivosti
Final report	Završno izvješće
Financial support - grant	Financijska potpora
Grant agreement	Ugovor o dodjeli financijske potpore
Grant requested	Traženi iznos financijske potpore
Host organisation	Ustanova domaćin
Lifelong Learning Programme	Program za cjeloživotno učenje
Recovery of funds	Povrat sredstava
Sending organisation	Matična ustanova
Silent partner	Tihi partner
Subsistence costs	Životni troškovi
Travel costs	Troškovi puta
Validation of acquired skills	Priznavanje stečenih vještina

Privitak II

Upute za ispunjavanje prijavnog obrasca za partnerstva

Objavljene na www.mobilnost.hr pod Natječajna dokumentacija

Privitak III

Kontrolna lista dokumenata koji se koriste kao dokaz prilikom dostave Završnog izvješća

Završno izvješće	Datum, pečat i potpis ovlaštene osobe
Za svakog sudionika	putne karte i/ili propusnice (<i>boarding pass</i>)
	presliku putovnice s vidljivim pečatom datuma putovanja (ukoliko se ide osobnim ili unajmljenim prijevozom)
	potvrdu o sudjelovanju u aktivnostima mobilnosti izdanu od strane inozemne ustanove s točnim datumima boravka, potpisom čelnika ustanove domaćina i pečatom